

УДК [342.922:347.7](477)

ОЛЬГА ЮРІЙВНА КИРИЧЕНКО,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри адміністративного права і процесу факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-6085-6175>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Забезпечення нормального функціонування сучасної держави як об'єднання громадян у суспільство з метою його організації, а також визначення першочергових завдань розвитку на початкових етапах потребує чіткої та осмисленої політичної та законодавчої регламентації [1].

07.11.2015 року вступив в законну силу Закон України «Про Національну поліцію». Це стало початком нового історичного витка у розвитку України як демократичної європейської держави. Але разом із тим перед державою постав цілий ряд нових проблем. Функціонування тільки створеної Національної поліції в Україні передбачають велику кількість питань стосовно законодавчого та нормативного регулювання цього процесу. Беручи до уваги, що до цього в Україні відбувався лише поетапний перехід до європейських стандартів організації роботи правоохоронних органів, треба зазначити, що нові працівники поліції повинні чітко розуміти принципи роботи в умовах стрімкої реформи. Так, вони повинні застосовувати мінімум сили, бути моральними, не терпіти «карального ухилу» та неправомірних дій, боротися не зі злочинністю, а за справедливість, прагнути запобігати злочинності, а не просто на неї реагувати, а також сягати якомога вищого ступеня відповідальності за діяльність кожного й усіх разом, цілої організації [2, с. 145].

Згідно із Законом України «Про Національну поліцію» основними завданнями національної поліції є: забезпечення громадської безпеки і безпеки дорожнього руху, боротьба із злочинністю, захист прав і свобод громадян, розслідування злочинів. Для демократичних країн, якою є Україна, характерною ознакою демократії є децентралізація поліції, тобто поряд із наявністю федеральної (національної) поліції існує структура муніципальної (місцевої) поліції, створеної органами місцевого самоврядування відповідних територіальних одиниць, що функціонує в межах визначених законом повноважень. Доцільність її існування обґрунтовується не лише традиціями організації влади в окремих країнах, а й необхідністю децентралізації в галузі охорони громадського порядку, боротьби зі злочинністю, захисту прав людини і громадянина.

Формою такої децентралізації є муніципальні поліцейські формування, які існують у більшості розвинених країн. Підходи до їх формування, структури та завдань різні, проте є і спільні ознаки. Практично всюди муніципальна поліція включає «зовнішню службу» – поліцію, яка займається патрулюванням, іноді до неї входять бригади кінної міліції та групи співробітників зі службово-розшуковими собаками. Є в цій системі дорожньо-транспортні відділи, відповідальні за організацію дорожнього руху та розслідування дорожньо-транспортних пригод, а також адміністративні відділи. Під контролем останніх – забезпечення реалізації на місцевому рівні законодавства про видачу ліцензій, підприємництво, про правила торгівлі тощо. У віданні муніципальної поліції перебувають служби у справах дітей та служби по боротьбі з проституцією та наркоманією. Іноді ще є підрозділи поліції, які здійснюють нагляд за правилами перебування та проживання іноземців на території, підвідомчій цим поліцейським органам [3, с. 95–96].

Будь-яка реформа в державних органах та й загалом у системі влади завжди потребує значного вкладання коштів. Враховуючи, що рівень внутрішнього валового продукту в країні не сягає значних висот, а тому бюджетний кошторис не «планує» збільшуватись в наступні роки, владі необхідно чітко визначити ті сфери державного управління, за рахунок яких відбуватимуться подальші реформи Національної поліції.

Зміни нормативної бази, що мають відбуватися зі змінами в структурі Міністерства внутрішніх справ України, повинні супроводжуватись великою кількістю змін до нормативних документів країни. Але останнім часом зміни відображаються лише в одному правовому акті, що є головним нормативним документом реформи, що триває. Це призводить до величезної кількості правових колізій та прогалин в законах.

Висновки. Окрім змін, що мають місце в Законі України «Про Національну поліцію» вкрай важливо прийняти закон про внесення змін до величезної кількості підзаконних нормативно-

правових актів з метою уникнення законодавчих колізій та прогалин. Крім того, варто наголосити на тому, що Україна вже активно приймає участь в євроінтеграційних процесах. На разі це наглядно демонструє нинішня реформа усієї правоохоронної системи.

Список бібліографічних посилань

1. У Європі порадили Україні не гратися з правилами / Українська правда : сайт. URL: <http://www.pravda.com.ua/news/2010/03/31/4902299/> (дата звернення: 23.03.2019).
2. Головин А. П. Административно-правовые основы украинской полицейстики. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ*. 2002. № 2. С. 144–154.
3. Лошицький М. В. Реабілітація поліцейського права. *Право України*. 2002. № 7. С. 95–99.
4. Михайленко П. Міліція чи поліція? *Міліція України*. 2006. № 12. С. 16–17.
5. Капля О. До питання реформування ОВС України в умовах інтеграції нашої держави до Європейського Союзу // Актуальні проблеми управління та службово-оперативної діяльності органів внутрішніх справ у сучасний період розвитку державності України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 жовт. 2007 р.). Київ, 2008. С. 43–48.

Одержано 26.03.2019

УДК [351.741:342.7](477)

КРИСТИНА ВОЛОДИМИРІВНА КИСИЛЬОВА,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНАМИ ПОЛІЦІЇ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ШЛЯХОМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Серед державних органів, на які покладено обов'язок здійснення заходів щодо забезпечення конституційних прав і свобод громадян, важливе місце відводиться органам внутрішніх справ. Вони порівняно з іншими правоохоронними структурами вирішують найбільше коло питань, пов'язаних із забезпеченням прав і свобод людини і громадянина, що реалізуються через призму принципу верховенства права [1, с. 34].

Варто наголосити на тому, що забезпечення принципу верховенства права в нашому суспільстві покладено на правоохоронну систему в тому числі і на органи поліції, завдання якої полягають у захисті проголошеного Конституцією України суспільного ладу держави, економічної та політичної систем, прав і законних інтересів громадян, підприємств, установ, організацій, суб'єктів усіх форм власності, економічної та територіальної цілісності України.

Сфера діяльності органів внутрішніх справ має складну структуру яка створюється державою для забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Вона має в собі ряд груп суспільних відносин, які пов'язані із забезпеченням прав і свобод людини, убезпечення держави і суспільства від злочинів, інших посягань, соціальних загроз та визначає різні напрями діяльності органів внутрішніх справ в сфері реалізації основних прав людини і громадянина. Особливе місце серед завдань правоохоронної діяльності посідає захист прав та свобод людини, її життя, здоров'я, честі, гідності, недоторканності та безпеки [2, с. 178]. Така діяльність базується на загальновизнаних європейських стандартах, а тому при виконанні своїх обов'язків поліція повинна дотримуватись індивідуальних прав громадян, включаючи права і свободи людини, та не вчиняти свавільних або протиправних дій. Це є основоположним для розуміння верховенства права щодо значущості і для мети діяльності поліції в демократичній державі [3, с. 25].

В нашій державі поліція згідно зі ст. 6 Закону України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII «Про Національну поліцію» у своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Діяльність поліції із забезпечення охорони й захисту прав і свобод має зовнішній і внутрішній аспекти. Зовнішній аспект діяльності органів внутрішніх справ із забезпечення реалізації прав особи характеризується тим, що поліція а) виконує свої завдання неупереджено, у точній відповідності до закону; б) поважає гідність особи та виявляє до неї гуманне ставлення; в) захищає права людини та громадянина, незалежно від походження, майнового й іншого стану,